

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dykcja III		3.3.0138	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Badań nad Sztukami Scenicznymi			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Zarządzanie instytucjami artystycznymi	forma	stacjonarne
		moduł	sceniczno-menedżerska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Tomasz Wiśniewski, profesor uczelni; dr Agnieszka Żukowska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		1	
Ćw. warsztatowe		Semestr 3:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - uczestnictwo w zajęciach;	
zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG		10 godzin - przygotowanie do zajęć oraz testów.	
Liczba godzin		Razem: 25 godzin = 1 ECTS.	
Ćw. warsztatowe: 15 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
- fakultatywny (do wyboru) - obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
ćwiczenia w grupach (ćwiczenia motoryczne, oddechowe, impostacyjne, artykulacyjne, prozodyczne, tempa mowy, eufoniczne), ćwiczenia indywidualne (korekta logopedyczna, korekta przygotowywanych do wykonania tekstów)		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie (zal)	
		Formy zaliczenia	
		- zaliczenie ustne - test teoretyczny, prezentacje, ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru (w tym ocen za prezentacje tekstów)	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie po semestrze 1, 2, 3, 4, 5 na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> obecności na zajęciach, zaangażowania oraz pracy indywidualnej – 20%, wyników testów z opanowania podstaw teoretycznych przedmiotu – 20%, umiejętności zastosowania wiedzy w realizacji tekstów mówionych – 30%, postępów w terapii logopedycznej – 30%. Student otrzymuje zaliczenie na ocenę po semestrze 6 na podstawie przygotowania projektu – małej formy scenicznej lub medialnej i jego prezentacji.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	testy z opanowania podstaw teoretycznych przedmiotu	zastosowanie wiedzy w realizacji tekstów mówionych	postępy w terapii logopedycznej	przygotowanie projektu – małej formy scenicznej lub medialnej i jego prezentacja
Wiedza					
K_W05	+	+	+		+
K_W06	+		+		+
K_W10			+	+	+
Umiejętności					
K_U01			+		+
K_U07	+		+		+
K_U08			+	+	+
Kompetencje społeczne					
K_K02	+		+		+
K_K04	+				+
K_K06	+		+		+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Wybór specjalności sceniczno-menedżerskiej, od semestru 2 – zaliczenie semestrów wcześniejszych. W uzasadnionych przypadkach prowadzący może postanowić inaczej.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Opanowanie podstaw teoretycznych z zakresu budowy i fizjologii narządów mowy, fonetyki polskiej oraz zasad wymowy polskiej. Kształtowanie prawidłowej wymowy zgodnej z ortofonią polską, normami wymowy scenicznej. Kształcenie umiejętności artystycznego wykonania tekstu literackiego (eufonia). Opanowanie kultury języka w sytuacjach wypowiedzi oficjalnych.

Treści programowe

Anatomia i fizjologia aparatu głosowego. Funkcjonowanie narządów mowy: budowa aparatu oddechowego, artykulacyjnego i fonacyjnego; mechanizm powstawania dźwięku; budowa narządu słuchu; zasady higieny głosu. Podstawowe zestawy ćwiczeń motorycznych usprawniających aparat głosowy: ćwiczenia warg, języka, podniebienia miękkiego, krtani; ćwiczenia oddechowe (podparcia oddechowego – appoggio); ćwiczenia rezonacyjne; umiejętność ekonomicznego operowania wydechem. Wyeliminowanie nieprawidłowości w używaniu narządów mowy (wady i zaburzenia wymowy). Elementy fonetyki i ortofonii: zapis fonetyczny (alfabet); klasyfikacja artykulacyjna głosek polskich; prawidłowe brzmienie głosek w izolacji oraz w logotomie; prawidłowy układ artykulacyjny a wadliwa realizacja. Kształcenie umiejętności poprawnej wymowy, wrażliwości słuchowej oraz umiejętności samokontroli. Normy ortofoniczne obowiązujące w języku polskim (zgodne z Prawidłami poprawnej wymowy polskiej Z. Klemensiewicz). Różnice między wymową potoczną a wymową sceniczną. Zagadnienia związane z wymową głosek w toku mowy, takie jak: upodobnienia (asymilacja) pod względem dźwięczności, miejsca artykulacji, stopnia zwarcia, wygłosu do nagłosu, uproszczenia (np. w liczebnikach), połączenia międzywyrazowe i zasady ich realizacji (rozziwy i odbitki artykulacyjne), zasady wymowy głosek podwójnych (geminat) w środku i na pograniczach wyrazów. Czynniki prozodyczne mowy: sylaby – budowa i rodzaje; akcent i jego rodzaje: oksytoniczny, paroksytoniczny, proparoksytoniczny, inicjalny, transakcentacje; zestroje akcentowe prymarne (odmiany połączeń formy ortotonicznej z enklityką, proklityką, przeczeniem „nie”, ruchomą końcówką czasownikową -śmy, -ście itp.); zestroje akcentowe ściągnięte; wyjątki akcentuacyjne, akcent w słowach pochodzenia obcego; prawidłowa realizacja akcentu wyrazowego i akcentu logicznego w zdaniu; logiczne segmentowanie tekstu; frazy fonetyczne i intonacyjne; znaki pisarskie a odpowiednia intonacja w zależności od treści i podtekstów; pauza i jej znaczenie. Środki wyrazu artystycznego w zakresie żywego słowa: rytm, tempo i dynamika wypowiedzi jako podstawowe środki ekspresji scenicznej; fraza fonetyczna (antykadencja, kadencja i ich pochodnymi) w interpretacjach tekstów mówionych; fraza mówiona a fraza muzyczna; tempo i natężenie głosu a warunki sceniczne (mówienie na odległość, na podparciu oddechowym); pauza jako środek artystycznego wyrazu; plastyczność, wyrazistość i sugestywność wypowiedzi; barwa głosu a stan emocjonalny (różne odcienie i kombinacje).

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć

- Klemensiewicz Z., Prawidła poprawnej wymowy polskiej, Kraków 1995.
- Michałowska D., Podstawy polskiej wymowy scenicznej, Kraków 1994.
- Toczyska B., Elementarne ćwiczenia dykcji, Gdańsk 2000.

Każdorazowo prowadzący ustala obowiązujące lektury w zależności od postawionych zadań scenicznych.

Kierunkowe efekty uczenia się

Wiedza

<p>K_W05, K_W06, K_W10 K_U01, K_U07, K_U08 K_K02, K_K04, K_K06</p>	<p>K_W05, K_W06, K_W10 Student: K_W05 - ma podstawową wiedzę dotyczącą realizacji prac artystycznych oraz środków ekspresji i umiejętności warsztatowych z zakresu dykcji; K_W06 - zna powiązania i zależności pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi elementami z zakresu kultury języka, logopedii i dykcji; wiedzę tę wykorzystuje w realizacji prac artystycznych; K_W10 - zna metodykę wykonywania zadań, normy, procedury i dobre praktyki dotyczące dykcji stosowane w instytucjach artystycznych; wiedzę tę wykorzystuje w pracy artystycznej.</p>
	<p>Umiejętności</p> <p>K_U01, K_U07, K_U08 Student: K_U01 - potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę z obszaru fonetyki i kultury języka w realizacji własnych koncepcji artystycznych, zwłaszcza w praktyce scenicznej, dobierając właściwe metody i narzędzia; K_U07 - posiada umiejętności organizacyjne pozwalające na planowanie i realizację indywidualnych oraz zespołowych projektów artystycznych; K_U08 - potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie w zakresie pracy nad dykcją i wykorzystywać tę wiedzę w działaniach artystycznych.</p>
	<p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K02, K_K04, K_K06 Student: K_K02 - jest gotów do korzystania z wiedzy przedmiotowej oraz do zasięgnięcia opinii ekspertów w realizacji określonych przez siebie lub innych zadań artystycznych z zakresu dykcji; K_K04 - jest gotów do samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań, zwłaszcza w wykonywanej działalności artystycznej; K_K06 - jest gotów do uczestnictwa w życiu artystycznym i kulturalnym jako odbiorca, menedżer i artysta, korzystając z różnych jego form; ma świadomość znaczenia dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i Europy oraz własnej odpowiedzialności za jego zachowanie.</p>
<p>Kontakt</p> <p>tomasz.wisniewski@ug.edu.pl</p>	